

STATUT

BOKELJSKE MORNARICE 809.

STATUT

BOKELJSKE MORNARICE 809.

K o t o r
2011.

BOKELJSKA MORNARICA

*G*rad Kotor uživao je od pamtivijeka, i to za trajanja raznih vladavina a sve do pada Mletačke Republike, naročitu i široku autonomiju, te se uglavnom sam upravljao po vlastitom statutu.

Historija grada Kotora usko je povezana sa historijom crkve sv. Tripuna i sa historijom „Bokeljske mornarice“. Teško se može i zamisliti život i razvoj grada Kotora odvojeno od života i razvoja crkve sv. Tripuna i „Bokeljske mornarice“. Gradska Vlast, crkva sv. Tripuna i „Bokeljska mornarica“ bile su tri glavne i moćne komponente one rezultante koja je za dugi niz vjekova bila uglavnom mjerodavna i odlučujuća za unutarnji život i razvoj grada Kotora. Njihovi utjecaji su se međusobno isprepleтали, pa nije čudo što ih je život za trajanja tolikih vjekova slio skoro u jedno, te nam sada, u istorijskoj perspektivi, često izgledaju kao jedna nerazdvojiva cjelina.

„Bokeljska mornarica“ okupljala je od prastarih vremena sve pomorce sa kotorskog područja. U XVI vijeku uspjelo je Peraštanima da se oslobode obaveze da budu članovi „Škole sv. Nikole“ u Kotoru. Prčanjani, koji se bijahu također istakli u službi Mletačke Republike, pokušali su neko vrijeme, pod utjecajem peraškog primjera, da budu i oni oslobođeni svih obaveza prema Bratovštini sv. Nikole u Kotoru, ali nijesu imali uspjeha.

Organizacija bokeljskih pomoraca siže duboko u prošlost, i ne može se, do danas, istorijski utvrditi kada je postala. Vrlo je vjerovatno da je ona postojala – a živa narodna predaja to i

tvrđi, već u IX vijeku, kada su bile 13. januara godine 809. donesene u Kotor relikvije sv. Tripuna.

Po mišljenju historičara prof. A. Dabinovića¹ za mogućnost opstanka udruženja bokeljskih mornara još god. 809. govori i ravenski slučaj koji navodi Fantuzzi u svojim „Ravenskim spomenicima“.² Ta je vjerovatnost tim veća što je upravo u to doba bio Kotor carsko ratno pristanište Vizantije za Jadransko More.³

Prvi spomen o tom udruženju naveden je kod Farlati-a.⁴ Pobožna družina kotorskih pomoraca (Pia sodalitas navicularum Catharensium) poklonila je franjevcima jednu crkvu, i provincijal franjevačkog reda u Dubrovniku Franjo de Restis početkom maja 1352. primi taj poklon do znanja.⁵

Ali o nekim javnim ulogama mornara u Kotoru još iz ranijeg doba ima također vijesti, mada su zabilježene u kasnijim kronikama.⁶

Pod konac Srednjeg vijeka bila su u Kotoru razna strukovna udruženja koja su stajala pod nadzorom crkve, čiji je zadatak bio da uz vjersku i humanitarnu stranu zaštite i staleške interese. Sačuvan je spomen o bratovštinama mornara, kalafata, bačvara, košara, mesara, šavaca, crevljara, tesara i drvodjelaca. Postojali su također obrti zlatara, kovača i nožara, ali o kakvoj organizaciji istih nema spomena. Biće, valjda, zato što su dolaskom Venecije (1420) dotični zanati opali. Ali najvažnije udruženje bila je svakako bratovština mornara.⁷

¹ „Kotor pod Mletačkom republikom“, XI Mornarica, str. 122.

² IV, 10.

³ „Naši gradovi na moru: Kotor i Boka Kotorska“, str. 65. Izdanje „Nove Evrope“, Zagreb 1934.

⁴ VI, 449.

⁵ Dabinović: „Kotor pod Mletačkom republikom“, str. 126.

⁶ P. Butorac: „Boka Kotorska od najstarijih vremena do Nemanjića“, Split 1927, 115–122.

⁷ „Naši gradovi na moru: Kotor i Boka Kotorska“, str. 65.

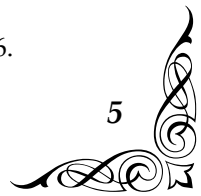

Rečene godine, statutarne odredbe Bratovštine sv. Nikole formulirane su na novo, na osnovu izričite želje i političkih presija mletačke vrhovne vlasti, budući da Bratovština Mornarice nije bila samo privatno-pravna, nego i javnopravna ustanova. Ona je, pored svoje humanitarno-socijalne, vršila i jednu veoma važnu javno-pravnu zadaću. Njoj je bila povjerena organizacija mornarice, jedne milicije koja je služila ne samo za odbranu kotorskih voda već je vršila pristanišnu i sanitarnu policiju nad Kotorom i nad cijelim kotorskim primorjem, pa su u tu svrhu njezine lađe neprestano krstarile po zalivu i izvan zaliva, a pored toga imala je podupirati i vojničke operacije mletačke flote. Bratovština je ne samo držala spiskove pojedinih pripadnika te milicije nego je birala admirale, t. j. vrhovnog pomorskog zapovjednika kotorskog zaliva čija je čast bila doživotna. Njegova jurisdikcija išla je, prije mletačkog gospodstva, i izvan kotorskog zaliva, a kasnije je dosizala do Rosa, gdje su vršili službu i mletački vrhovni zapovjednik Jadranskog Mora i bokeljski admiral. On je glavni predstavnik pomorske samoupravne vlasti koja je u kotorskom zalivu bila veoma opsežna, dapače i jača i od same mletačke. Ova, naime, nije imala pravo da se pača u poslove koji su se ticali kotorskih teritorijalnih voda, a Giustiniani primjećuje⁸ da Kotorani ne puštaju da im galija uđe u zaliv sa zastavom sv. Marka nego traže od zapovjednika da podigne zastavu sv. Tripuna.⁹

Kako je more bilo za Bokelje polje slave i glavni izvor privrede, oni su se već za rana počeli isticati u junaštvu i u pomorskoj vještini. Već u IX vijeku istakli su se u odbijanju čestih napada raznih gusarskih naroda, naročito Saracena, koji su pljačkali Budvu i Kotor i porušili Rose. U kasnijim vjekovima učestvovala je „Bokeljska mornarica“ skoro u svim ratnim okršajima u Jadranskom i u Sredozemnom Moru, naročito u ratnim

⁸ Ljubić, Comm. II, 241 15. aprila 1553.

⁹ Dabinović: „Kotor pod Mletačkom Republikom“, str. 126.

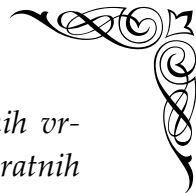

operacijama protiv Turaka i gusara te u bezbroj drugih slavnih okršaja. Tako se na pr. odlikovaše Kotorani god. 1463. u bitci kod Porto-Rosa, gdje su Đenovežani pretrpjeli dosta težak poraz. God. 1474. „Bokeljska mornarica“, pod komandom svog admiral-a Marina Bisanti, jednim herojskim podvigom oslobodila je od sigurne propasti mletačku flotu koju su Turci bili blokirali u Bojani kad je pošla da osvaja Skadar.

Smjeli i pun heroizma bio je podvig Bokelja god. 1539. kada slabi i nejaki, u upoređenju sa turskom silom, krenuše protiv Hajredina Barbarosse, ne bi li spriječili osvojenje Hercegnovoga. Mornarica je sudjelovala u znamenitoj bitci kod Lepanta g. 1571, u kojoj su se naročito istakli Peraštani i brod „Sv. Tripun kotorski“, pod zapovjedništvom Jerolima Bisanti-a.

Nakon pada Hercegnovoga u turske ruke g. 1539, pa sve do njegovog oslobođenja god. 1687, koliko se puta morala Mornarica ogledati sa Turcima, braneći prolaz Verige, Perast i Kotor od turske najezde? Godine 1592, 1604, 1611, 1613, 1629, 1637. pune su krvavih bitaka u kojima su sudjelovali Peraštani i Kotorani, odlikujući se svojom hrabrošću i pomorskom vještinom. Isto tako slavno se proslaviše Peraštani i Prčanjani u znamenitom pomorskom okršaju sa tuniškim i alžirskim galijama kod Valone god. 1638. I u Kandijskom ratu, 1645–1669. god., Bokelji počinuše čuda od junaštva, a naročito se odlikovaše g. 1687. pri oslobođenju Hercegnovoga i nešto ranije kod osvojenja Risna od Turaka. Ali ni u doba prosperiteta i najvećeg ekonomskog procvata Boke nijesu prestale borbe bokeljskih hrabrih mornara sa Turcima i gusarima. Godine 1639, 1645, 1681, 1688, 1695. bile su također pune krvavih bitaka i slavnih okršaja kod Patrasa, Agrosa, Korinta i Atene, kod Malvasie i Valone itd., itd. A i u XVIII vijeku, naročito god. 1716, 1732, 1756. i 1758, izvojevaše Bokelji veliki broj slavnih pobjeda na moru, počinivši klasične primjere junaštva i heroizma. Zato se i slava bokeljskih pomoraca širila po čitavom kulturnom svijetu. Oni su bili traženi i visoko cijenjeni radi njihove pomorske vještine, radi nji-

*hova junaštva, ali naročito radi njihovih rijetkih moralnih vr-
lina. Njima se povjeravalo organizovanje trgovačkih i ratnih
mornarica, izgradnje luka i brodova i zapovjedništvo najvažnijih
ratnih jedinica. Već u mletačkoj ratnoj floti zapovijedali su
mnogi Dobročani i Prčanjani a naročito Peraštani raznim mle-
tačkim ratnim brodovima. Pripovijeda se da su u samom Kan-
dijskom ratu Peraštani zapovijedali sa trideset velikih mletačkih
ratnih lađa. Znamenit je kao organizator ruske ratne flote na
Baltičkom Moru, a za vladanja Petra Velikog, Peraštanin Matija
Zmajević, koji je postao admiral ruske baltičke flote i pobijedio u
krvavim pomorskim bitkama tri puta Šveđane. On je zasnovao u
Tavrovu i prvu rusku riječnu ratnu flotu.¹⁰ Glasovit je kao
organizator prve ruske ratne flote na Crnom Moru, za vladanja
Katarine II, grof Marko Vojnović iz Hercegnovoga, koji je zapo-
vijedao ruskom ratnom mornaricom protiv Turaka u bitci kod
Filona god. 1788. Polovinom XIX vijeka osnovaše Bokelji veliku
trgovačku flotu pod ruskom zastavom, koja je imala za razvitak
trgovačke mornarice Južne Rusije ogromno historijsko značenje.
Učešće Bokelja u austrijskom Lloyd u opće poznata je stvar.
Kapetan Miloš Vukasović, iz Dražin Rta, osnovao je god. 1870.
u Buenos Airesu najveće tada južno-američko parobrodarsko
društvo „La Platense“, kojim je silno zadužio Južnu Ameriku a
naročito Republiku Argentinu.*

*Godine 1797. Boka je imala ukupno 264 velika patentirana
broda koja su plovila po svim morima i oceanima svijeta, i još
više manjih brodova male obalne plovidbe.*

*Godine 1805. imala je 400 patentiranih lađa i 290 nepa-
tentiranih. U Boki je bilo tada 238 patentiranih pomorskih kape-
tana i 3000 mornara. A godine 1850–1870. raspolagala je još
uvijek sa preko stotinu brodova, nava, barka, brika i škuna, od
kojih je najviše posjedovala Dobrota pa Prčanj.*

¹⁰ P. Butorac: „Matija Zmajević“, Ruski Arhiv, 50. XXVI–XXVII.

Godine 1832. sa dvije trećine trgovačkih brodova, koji su plovili pod austrijskom zastavom, zapovijedali su kapetani Boke-lji, a god. 1848. bilo je iz Boke petnaest zapovjednika austrijskih ratnih lađa. Petar Smeća, iz Perasta, prvi je otvorio trgovački saobraćaj između Mletačke, Rusije, Danske i Prusije u XVIII vijeku. Kapetan Bogdan Bilafer iz Strpa razvio je prvi austrijsku trgovačku zastavu u Indiji, oplovivši Afriku dvadeset i četiri puta. Kapetan Simo Milašinović, iz Hercegnovoga, prvi je razvio austrijsku trgovačku zastavu na rijeci Misisipi u Americi; kapetan Ivan Visin, iz Prčanja, prvi je pod austrijskom trgovačkom zastavom oplovio čitavu zemaljsku kuglu.

Mnogobrojni junački podvizi glasovitih bokeljskih pomoraca i div-junaka iz Kotora, Perasta, Dobrote, Prčanja, Risna, Bijele, Hercegnovog, Morinja i ostale Boke, a naročito kapetana Jeronima i Marina Bisanti-a, Vicka Mazarovića, Ivana Bronza, Matije Zmajevića, Štukanovića i Bujovića, Gjura i Petra Bana, Antuna Zermana, Marka i Joza Ivanovića, Petra Želalića, Antuna Gjurovića, Bogdana Vukasovića, Andrije Berberovića, Mate Mrše, Nikole Sbutege, Petra Gjurovića, Marka Floria i mnogih drugih, ostaće kao svijetli primjeri svim sadanjim i budućim pokoljenjima kako se služi otadžbini i čovječanstvu.¹¹

Boka Kotorska imala je, uglavnom, dva poznata brodogradilišta, u Kotoru i u Perastu. Naročito kotorsko brodogradilište bilo je na glasu da je vanredno tačno u svim svojim radnjama.¹² Veliki je bio broj ne samo tehničkih radiona, nego je velika za ono vrijeme i specijalizacija pomoćnih zanata. Posebna organizacija imala je da pazi da materijal za gradnju bude dobre vrsti i da izrada bude pomnjava, a sama gradnja broda kao i njegovo naoružanje stajali su pod strogom kontrolom udruženja koje je izri-

¹¹ Niko Luković: „Postanak i razvitak trgovačke mornarice u Boki Kotorskoj“, Beograd 1930, str. 10–33. – Prof. G. Gelcich: „Storia documentata della Marinerezza Bocchese“, Dubrovnik 1889, str. 29–34.

¹² Ljubić 10. 234.

čito propisivalo kako se brodovi imaju naoružati, da se uzmognu braniti od neprijatelja.¹³

Nije zato čudo što su Bokelji bili vrsni brodograditelji. Kao takovi mnogi su se istakli i u svijetu, a najviše Peraštanin Agostinović i Miloš Vukasović iz Dražin Rta. Prvi se naročito odlikovao u izgradnji velikih mletačkih ratnih lađa, a drugi se osobito istakao kao arhitekt u brodogradnji, te su se po njegovim nacrtima pod konac XIX vijeka izgradili najveći i najljepši brodovi Republike Argentine, koja ga je za to obasula mnogim visokim priznanjima.

I Matija Melada, iz Perasta, bio je u svoje vrijeme vrlo poznat kao pomorski inženjer, koji je za vladanja Petra Velikog uredio i izgradio mnoge ruske luke. U Petrogradu se čuva jedan rukopis Marka Martinovića iz XVII vijeka o raznim brodarskim građevinama. Bokeljske nautičke škole u Kotoru, Dobroti, Prčanju, Perastu i u Hercegovom, iako privatne, bile su na glasu. Naročito pomorska škola u Perastu bila je u svijetu poznata i na vrlo dobrom glasu, tako da ju je Petar Veliki, po savjetu samog mletačkog senata, izabrao za vaspitanje svojih prvih pomoraca, pa je poslao šesnaest svojih izabраниh boljara, da se kod čuvenog pomorca Marka Martinovića, Peraštanina, izuče pomorskom znanju i vještini.¹⁴

Taj intenzivni i ekstenzivni pomorski život, kojemu su se za navijek bili odali Bokelji, tražio je i odgovarajuću organizaciju koja je, izgrađivana vjekovima, doista preživjela sve generacije i prelazeći iz jedne u drugu postala živom kopčom vjekova i vječitim svjedokom kontinuiteta bokeljskog pomorskog života, njegovim moćnim i snažnim obranbenim organizmom, utočištem smalaksalih i razbijenih pomoraca, pouzdanom osnovicom nji-

¹³ Dabinović: „Kotor pod Mletačkom Republikom“, str. 122, 123 i 128.

¹⁴ P. Butorac: „Marko Martinović“, Ruski Arhiv 50 XXIV–XXV; Niko Luković: „Postanak i razvitak trgovačke mornarice u Boki Kotor-skoj“, strana 22, 23, 24 i 33.

hova napretka, riznicom njihovih baštinenih i nakupljenih moralnih vrjednota i nosiocem njihove slave. Ta organizacija bila je Bokeljska mornarica.

Organizacija Mornarice bila je po svom obliku slična organizaciji ostalih zanatlijskih organizacija onog doba, dapače slična i mnogo starijim sličnim organizacijama iz doba rimske i vizantijske imperije.¹⁵ Na čelu joj je stao Domaćin ili „kastald“ (Gastaldo). Njemu je bilo povjereno čuvanje Matrikule i blagajne, te je imao da izvoršuje zaključke glavne skupštine pod kaznom globe. Bio je biran za godinu dana. Zatim su bila tri „Prokuratora“ (Skrbnika, Punomoćnika) koji su utjerivali članarinu i pobirali ostale prihode te obavljali razne isplate u ime udruženja. Štetu koju bi Bratovština pretrpjela radi njihove krivice morali bi nadoknaditi, te se nijesu smjeli udaljiti od zavičaja prije negoli bi položili račune o svom radu. Svaki član bio je dužan da se primi jednog takvog mjesta pod prijetnjom globe. I oni se birahu svake godine. Dalje su bila dva „Sindika“, koje su se birali svake druge godine. Njihova je dužnost bila da pregledaju račune, ali uvijek u društvu „Gastalda“ i da obilaze društvena dobra.

Mornarica je imala i svoju crkvu sv. Nikole, u kojoj su službu Božju vršila četiri kapelana, te im je još bila dužnost da Bratovštinu prate pri crkvenim ophodima. Imali su služiti i je-dnu sv. misu svako jutro, te prilikom svake mise izreći molitve za spas mornara na putu.

Kao svjetovni organ za nadgledanje crkve i propisnog vršenja crkvenog obreda, spominje se u čl. 8 Statuta „Gvardijan“ ili Pazitelj, izabran svake godine također o Spasovu iz spiska upisane braće. Njemu su bili povjereni na čuvanje svećenički ornati i predmeti službe Božje, između kojih je bilo predmeta velike umjetničke vrijednosti. Gvardijan je pazio da se zvoni u propisno doba i u propisanim prilikama.

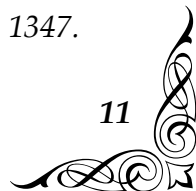
¹⁵ Dabinović: „Kotor pod Mletačkom Republikom“, str. 128.

Vrhovni organ Bratovštine bila je glavna skupština redovito upisanih članova. Glavna skupština održavala se svake godine na Spasovdan u crkvi sv. Nikole, a objavljivala se zvonjenjem crkvenih zvona. Tada se biraše uprava Bratovštine, dva Kapetana oružane sile, i određivahu plate članovima uprave, te se stvarahu razni zaključci za unapređenje Bratovštine. Zaključci se donošahu većinom glasova prisutnih članova, a glasalo se kuglicama.

Mornarica je imala vrlo znatnih prihoda, osobito pak od svojih nepokretnih dobara, od velikog skladišta svih potrebnih predmeta za pomorstvo koje niko drugi osim nje nije smio da prodaje, i od raznih taksa. Tako na pr. svaki brod koji bi krenuo imao je platiti Bratovštini propisnu taksu od jednog groša za teretnu jedinicu. Isto tako plaćali su vlasnici pojedinih lađa propisanu taksu svaki put kad bi se lađa potegla na suho. Sve te prihode tratile je Bratovština u korist svojih članova, odnosno im je posuđivala novac uz tvrdi zalog. Ako pojedini član nije imao u starosti sredstava da se prehrani, Bratovština ga je pristojno uzdržavala sve do smrti. Tako je pomagala i bolesne članove i plaćala troškove oko pogreba svojih siromašnih drugova, te se nakon njihove smrti starala za njihove udovice i siročad, dajući muškarcima častan zanat, a djevojkama miraz pri udaji. Ona se dapače starala i za tuđince koji su bili bolesni ili ih je snašla kakva nesreća, a ako je koji od njih umro bez sredstava, bio je sahranjen na njezine troškove. Ona je vodila brigu da prenese u otadžbinu svog člana koji je umro na moru ili u tuđini, daleko od svog zavičaja. Ona je od prastarih vremena odvajala i jedan dio svojih prihoda u svrhu oslobođenja robova.

Prigodom tripundanskih svečanosti Mornarica daje i danas javnu gozbu svim siromasima Kotora, posjećuje bolesnike u gradu, noseći im u naročitoj procesiji „Slavnu Glavu“ (Glavu sv. Tripuna) na cjelivanje, a posjećuje također i utamničene u državnim tamnicama. Ali osobito važna povlastica Mornarice bijaše pravo pomilovanja, uvedeno od kotorske općine god. 1347.

U početku se ova povlastica sastojala u tome da su, na preporuku Mornarice, svi oni koji su bili pobjegli radi zločina, koji se nijesu kažnjavali smrću, imali pravo da se slobodno povrate u grad za tri dana prije i poslije svečanosti sv. Tripuna. Kasnije je moglo biti među imenima onih koje je Mornarica predlagala na pomilovanje čak i takvih koji su bili osuđeni na smrt. Ova je povlastica veoma podigla ugled Mornarice, te je ona vrlo brižljivo čuvala, i kada bi joj koji put bila uskraćena, ne puštaše iz ruku povjerenih joj znakova vlasti u gradu.

Mornarica je imala i drugih privilegija i raznih polakšica pri saobraćaju u mnogim pristaništima Jadranskog Mora, naročito u Mlecima, gdje je uživala pravo da na obalu „Riva degli Schiavoni“ iskrcava domaće proizvode bez naplate carine. Jedna od najstarijih poznatih privilegija, a svakako i od najznačajnijih, bila je ona što ju je ugarsko-hrvatski kralj god. 1396. dao Bokeljima, priznavajući im pravo pune slobode navigacije, a u slučaju potrebe čak i zaštitu njihovih brodova.

Bokeljska mornarica kao organizovana pomorska odbrana domovine imala je svoju potrebnu upravu, neodvisno od uprave same Bratovštine. Upravu su sačinjavali: Admiral, Major, dva Kapetana, Poručnik, šest Časnika, Ađutant i dva Narednika.

Admiral, kojeg je birala sama Bratovština prema statutom, vršio je u ime države vrhovno zapovjedništvo nad vojskom. On je birao Majora, Poručnika, Ađutanta, šest Časnika i dva Narednika, dok je oba Kapetana birala sama Bratovština. U Mornarici postojala je i čast Vice-admirala, ali se ova vrlo rijetko pokrivala.

Admiral je morao sakupljati pomorce sposobne za borbu, te ih je u mirno doba pozivao na vježbe, a u ratu je određivao kamo će krenuti. Neposredno zapovjedništvo nad vojskom on nije vršio, nego je to imao Major, koji je određivao službu i vodio vojsku na vježbe. Zato je, pri korporativnim istupima Mornarice, na čelu iste stupao Major, dok je Admiral zauzimao mjesto u sredini, između barjaka Mornarice. On je imao razne privilegije

i prerogative, uživao je imunitet i vodio sve poslove lučke vlasti koja je nadzirala sve trgovačke operacije i sanitarne prilike u zalivu, pregledavala brodove i ispitivala njihovo stanje, naređujući eventualne opravke, te određivala njihovo kretanje.

Uoči proslave sv. Tripuna Admiral je preuzimao svu javnu vlast u Kotoru i u njegovoj okolini. Ta vlast bi trajala tri dana prije i tri dana poslije Tripun-dana. Gradske vlasti za to vrijeme obustavljale su svoje uređivanje, a Admiralu su se predavali žezlo i ključevi grada i gradskih zatvora¹⁶.

Kada je Boka Kotorska došla pod vlast Napoleonovu, francuske vlasti ukinuše sve laičke bratovštine (g. 1811), a Mornarici oduzeše sve stare povlastice i zaplijeniše imetak, što je značilo njezinu potpunu propast. Dolaskom Boke pod Austriju, g. 1814, bila je Mornarica obnovljena, ali samo za kratko vrijeme, jer je g. 1817 bila opet ukinuta. Zauzimanjem dalmatinskog namjesnika grofa Lilienberga, više austrijske vlasti su dozvolile da se nanovo uspostavi, dok je nijesu godine 1849 opet ukinule. Tek nakon Solferina i nastojanjem kotorskog biskupa Marka Kalodžere i bokeljskog rodoljuba kapetana Pava Kamenarovića, bi g. 1859. opet uspostavljena, ali ne više kao što je nekad bila, već samo kao „tijelo“ (korporacija) koje okuplja Bokelje kojima leži na srcu da sačuvaju tradiciju svojih predaka, te se u narodnoj nošnji i pod oružjem okupljaju svake godine za Svečeva praznika i, prema izmijenjenim okolnostima, pružaju sliku nekadašnjeg slavlja.¹⁷

„Bokeljska mornarica“ kao pomorska sila stajala je uvijek na braniku vjere i otadžbine, učestvujući već u dalekoj još nerasvijetljenoj prošlosti Srednjeg vijeka, pa sve do početka XIX vijeka, u bezbroju bitaka i krvavih slavni okršaja. Prožeta dubokim

¹⁶ Petar D, Šerović: „Sv. Tripun u Kotoru i Bokeljska mornarica“, str. 9, 10 i 11; Prof. G. Gelcich: „Storia documentata della Marinerezza Bocchese“, str. 16, 22, 23 i 24.

¹⁷ Petar Šerović: idem, str. 11 i 12; Ivo Stjepčević: „Kotor i Boka Kotorska“, str. 67.

osjećajima nepokolebive vjere i žarke domovinske ljubavi i vođena na svakom koraku i u svakoj prigodi svojim slavnim geslom „Fides et honor“, istakla se pred cijelim kršćanskim svijetom u junaštvu i u viteštvu. I tako se ona penjala „per aspera ad astra“, te ovjenčana rijetkom slavom sticala priznanje za priznanjem, povlasticu za povlasticom. To što su se bokeljski pomorci borili i ginuli i pod tuđim vladavinama, i što su se naročito tako proslavili za vladanja Mletačke Republike pa čak i u njezinoj službi, ima se pripisati u prvom redu okolnosti što se oni ne moguše održati u vječnoj borbi sa neprijateljima sami i bez tuđe zaštite, a naročito okolnosti što su oni uočili u republici sv. Marka branik vjere, civilizacije i domaje protiv prijeteće turske najezde. Tuđinska najezda Venecije nije im ni uništila ni oslabila narodni osjećaj. „Bokeljska mornarica“, ploveći po svim morima svijeta i donoseći doma slavu bogatstva i prosvjete, stvarala je oko sebe opće blagostanje, napredak i visoku civilizaciju. I dok se ona isticala svojom hrabrošću i viteštvom u krvavim i slavnim borbama za vjeru i otadžbinu, dok je svojom smjelošću i pomorskim znanjem i vještinom otvarala trgovini i kršćanskoj civilizaciji nove puteve i nova tržišta, i dok je u dnevnom teškom radu i u neprestanoj ljutoj borbi sa elementima oceana pronalazila sebi izvor dobitka i blagostanja, dotle je njezina Bratovština kod kuće, svakodnevnim kulturnim i socijalnim radom, visoko izdigla ovaj kraj iznad razine mnogih kulturnih krajeva svijeta. Pomagati svoje siromašne članove i iznemogle starce, liječiti bolesnike, pokapati mrtve, brinuti se za siročad, posjećivati utamničene, pomilovati pokajnike i otkupljivati robove – to je bio rad ove slavne Bratovštine, a to je ujedno i odraz njezinog visokog morala, kulture i dubokih osjećaja sveljudske solidarnosti.

Današnja „Bokeljska mornarica“ nije drugo nego posljednji ostatak nekadanje slavne Mornarice i posljednji odbлесак iščezlog nekadašnjeg sjaja i bogatstva Kotora i Boke Kotorske. Ali ona jeste i ostaće svetinjom svakog Bokelja, jer je najdostojniji

nosilac svih njegovih najsvjetlijih i najljepših tradicija, istinske slave i duševne veličine njegovih praotaca, amanet djedova, te živa i nikad prekinuta veza sadašnjice sa velikom mrtvom prošlošću. Bokeljska mornarica živi, i to ne samo svojim neprekinutim kontinuitetom života koji neprestano teče, na osnovu njezinih starodrevnih statuta, svojim tradicionalnim običajima, svečanostima i obnavljanjem uspomena, nego ona živi i živjeće vjekovima snagom svojih velikih moralnih vrjednota, koje ona u svom Plemenitom tijelu sadrži i krije, i koje prenosi iz naraštaja u naraštaj svojim nikad neoskvrnjenim geslom „Fides et honor“.

(Tekst o Bokeljskoj mornarici preuzet je, uz neznatna skraćjenja i pravopisne ispravke, iz „Statuta plemenitog tijela Bokeljske mornarice“, publikovanog u Kotoru 1935. godine.)

U skladu sa članom 33. Zakona o nevladinim organizacijama („Sl. list RCG“ . br. 2 7/99, 09/02, 30/02, „Sl. list Crne Gore“, Br. 11/07 od 13.12.2007), Skupština Bokeljske mornarice na sjednici održanoj dana 9.4.2011. god. usvojila je

S T A T U T

BOKELJSKE MORNARICE 809.

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Bokeljska mornarica 809. je nevladina organizacija koju osnivaju pravna lica: Podružnica Kotor, Podružnica Tivat, Podružnica Herceg Novi i pridružena Podružnica Beograd, radi ostvarivanja pojedinačnih i zajedničkih interesa, a prije svega kontinuiranog čuvanja tradicija jedne od najstarijih profesionalnih organizacija pomoraca na svijetu koja proističe iz staleške organizacije Bratovština na području Boke Kotorske.

Nastanak prve Bratovštine pomoraca u Boki se vezuje za dolazak relikvija sv. Tripuna 13. januara 809. godine.

Član 2.

Radi ostvarivanja svojih zadataka Bokeljska mornarica 809. može biti član i drugih organizacija i udruženja čiji je cilj i zadatak razvoj i unapređenje pomorstva i njegovih pomorskih tradicija, o čemu donosi odluku Skupština.

Bokeljska mornarica 809. može osnivati svoje podružnice u Crnoj Gori i u inostranstvu.

II. NAZIV, SJEDIŠTE I ZNAMENJA ORGANIZACIJE

Član 3.

Bokeljska mornarica 809. ima svojstvo pravnog lica i osniva se na neodređeno vrijeme.

Član 4.

Sjedište Bokeljske mornarice 809. je u Kotoru, adresa: Dom pomoraca Kotor.

Bokeljsku mornaricu 809. zastupaju predsjednik Upravnog odbora i admiral.

Član 5.

Grb Bokeljske mornarice 809. je istorijski grb grada Kotora sa trakom na kojoj je natpis „FIDES ET HONOR“.

Pečat Bokeljske mornarice 809. je okrugao i sadrži iste elemente kao i grb Bokeljske mornarice 809. U krugu pečata je ispisano naziv: Bokeljska mornarica 809. – Kotor.

Član 6.

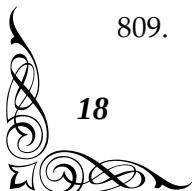
Zastava Bokeljske mornarice 809. ima oblik pravougao-nika razmjera 1:1,5 m, od bijele je svile, sa grbom Bokeljske mornarice 809. Na strani koplja vise dvije crvene trake, širine 12 cm i dužine koja odgovara visini zastave. Na jednoj strani je ispisano zlatnim slovima: Bokeljska mornarica 809, a na drugoj strani: „Fides et honor“.

Član 7.

Bokeljska mornarica 809. ima svoju svečanu pjesmu čija je jedna od strofa:

*„Uljezimo svi u kolo;
Rukama ruke pružimo;
Pokažimo svima okolo;
Da slogu bratsku vriježimo“.*

Na taj tekst komponovana je muzika za duvački orkestar, koja prati igru kola Bokeljske mornarice 809. Riječi svečane pjesme i njezina muzička kompozicija prilog su Pravilnika o odori, činovima i nastupima aktivnog sastava Bokeljske mornarice 809.

Član 8.

Dan Bokeljske mornarice 809. je 26. juni, dan proglašenja prvog sačuvanog Statuta Bratovštine sv. Nikole mornara u Kotora, iz 1463. godine.

III. CILJEVI, DJELATNOST I ORGANIZACIJE

Član 9.

Ciljevi Bokeljske mornarice 809. su da nastavi viševjekovni kontinuitet svojih historijskih tradicija i što bolje ih usaglasiti sa savremenim potrebama.

Član 10.

Svoju djelatnost Bokeljska mornarica 809. sprovodi putem prikupljanja, obrađuje i objavljuje historijske građe i radova iz historije pomorstva, posebno one koje se odnose na pomorce i pomorsku tradiciju. Osim strogo naučnih domena, simpozija i stručnih edicija radi na popularizaciji tih saznanja u školske, muzeološke i turističke svrhe (posebna izdanja, kasete, vodiči, suveniri, bedževi, značke), organizuje predavanja u školama, na tribinama u okviru humanitarnih tradicija Bratovštine, brine se za svoje bolesne, ostarjele ili siromašne članove, sarađuje sa preduzećima, ustanovama i organizacijama trgovačke mornarice te školskim, društvenim, stručno-naučnim organizacijama koje se bave odgojem i obrazovanjem kadrova za pomorstvo ili djelatnošću vezanom za pomorstvo. Održava javne nastupe glavnog odreda aktivnog sastava u odorama sa barjakom, starinskim oružjem uz drevne komande, preuzima ključeve grada i igra kolo.

Član 11.

Sprovođenje ciljeva i djelatnosti odvija se u tradicionalnom duhu Bokeljske mornarice 809. zasnovanom na nacionalnom i vjerskom uvažavanju i zajedništvu.

IV. UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA

Član 12.

Članovi Bokeljske mornarice 809. su:

- redovan član;
- aktivni član;
- član pomagač;
- zaslužni član;
- počasni član,
- počasni oficir ili podoficir.

Član 13.

Redovan član je pravno ili fizičko lice koje prihvata Statut Bokeljske mornarice 809.

Podružnica Bokeljske mornarice 809, kao pravno lice, je član, kada nema svoj aktivni sastav, tj. mornare oficire i podoficire, i kao takva ne učestvuje u nastupima Glavnog odreda ili odreda podružnica, tada se naziva pridružena podružnica.

Fizičko lice može biti član, ali ne oblači uniformu i ne nastupa u sastavu Glavnog odreda Bokeljske mornarice 809, ili u odredima podružnica.

Član 14.

Aktivni član ili član aktivnog sastava je redovni član koji kao pripadnik odreda Bokeljske mornarice 809, u tradicionalnoj odori i pod oružjem, sudjeluje u nastupima Bokeljske mornarice 809. u skladu sa Pravilnikom o odori, činovima i nastupima aktivnog sastava Bokeljske mornarice 809.

Aktivnim članovima, mornarima, podoficirima i oficirima izdaje se pismeno rješenje.

Član 15.

Članom pomagačem postaje pravno ili fizičko lice koje priložima ili plaćanjem određenog doprinosa pomaže Bokeljsku mornaricu 809.

Člana pomagača imenuje Upravni odbor Bokeljske mornarice 809. na prijedlog podružnica.

Članu pomagaču se izdaje rješenje.

Član 16.

Zaslužnim članom postaje redovan član ili član pomagač koji se posebno zalaže u ostvarivanju programskih zadataka Bokeljske mornarice 809.

Zaslužne članove imenuje Upravni odbor Bokeljske mornarice 809, a potvrđuje Skupština.

Zaslužnim članovima izdaje se Povelja Bokeljske mornarice 809.

Član 17.

Počasnim članom postaje pravno ili fizičko lice kojemu je priznata posebna zasluga u ostvarivanju zadataka Bokeljske mornarice 809. ili na unapređivanju pomorstva.

Počasnog člana, na prijedlog Admiralata ili Upravnog odbora, proglašava Skupština.

Počasnom članu se dodjeljuje Povelja Bokeljske mornarice 809.

Član 18.

Počasnim oficirom i podoficirom Bokeljske mornarice 809. sa odgovarajućim činom u pravilu može postati član aktivnog sastava, redovan član, član pomagač, zaslužni član koji ima naročite zasluge u organizaciji i radu Bokeljske mornarice 809.

Počasni oficir može postati izuzetno zaslužna ličnost za Bokeljsku mornaricu 809.

Lice iz aktivnog sastava Bokeljske mornarice 809, koje se zbog reizbornosti ili opravdanih ličnih razloga nakon reizbornosti ne imenuje u određeni čin, odnosno zvanje, prevodi se u odgovarajući počasni čin, odnosno zvanje.

Prijedlog za izbor u počasni čin ili viši čin, odnosno zvanje, vrši Admiralat, što proglašava Skupština Bokeljske mornarice 809.

Počasnom oficiru dodjeljuje se povelja.

V. PRAVA I DUŽNOSTI ČLANOVA BOKELJSKE MORNARICE 809.

Član 19.

Prava i dužnosti članova Bokeljske mornarice 809 su:

- da bira i da bude biran u sve organe Bokeljske mornarice 809;
- da sudjeluje u radu Skupštine pri donošenju Statuta Bokeljske mornarice 809, njegovih izmjena i dopuna i ostalih akata Bokeljske mornarice 809;
- da aktivno sudjeluje u radu Bokeljske mornarice 809. u svim pitanjima njezinog programa;
- da bude redovno i na vrijeme obaviješten o radu i poslovanju Bokeljske mornarice 809;
- da predlaže prijem i opoziv članova u organe Bokeljske mornarice 809;
- da bude imenovan u odgovarajući čin, odnosno zvanje aktivnog sastava Bokeljske mornarice 809;
- da istupa iz članstva po vlastitoj želji, odnosno ako bude isključen iz članstva da se žali Sudu sedmorice koji donosi konačnu odluku.

Član 20.

Članstvo prestaje:

- zbog bioloških razloga;
- samovoljnim napuštanjem;
- kada ne plaća članarinu;
- isključenjem.

VI. ORGANI BOKELJSKE MORNARICE 809.

Član 21.

Organi Bokeljske mornarice 809. su:

- Skupština;
- Upravni odbor;
- Admiralat;
- Glavni odred;
- Nadzori odbor;
- Sud sedmorice;
- Savjet.

Član 22.

Skupština Bokeljske mornarice 809. je najviši organ Bokeljske mornarice 809, a sačinjavaju je po 20 predstavnika svake podružnice koja ima svoj aktivni sastav, i tri predstavnika pridružene podružnice, kao i članovi Admiralata i Upravnog odbora.

Mandat članova Skupštine traje 4 godine i mogu biti ponovo birani.

Počasni admirali, viceadmirali i oficiri, kao i počasni članovi prisustvuju Skupštini kao gosti.

Član 23.

Redovna skupština održava se svake četiri godine, a saziva je Upravni odbor.

Vanredna skupština se saziva na prijedlog Upravnog odbora, Admiralata ili na zahtjev najmanje jedne podružnice, i saziva je Upravni odbor.

Ukoliko Vanredna sednica ne bude sazvana u roku od 30 dana, saziva je onaj ko inicira istu i on priprema materijal.

Skupština punopravno zasjeda ako je prisutna prosta većina članova, a odluke i zaključke donosi prostom većinom prisutnih.

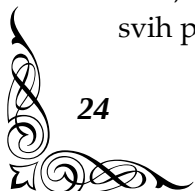
Član 24.

Skupština Bokeljske mornarice 809:

- bira radno Predsjedništvo koje rukovodi Skupštinom, Predsjedavajućeg, kao i članove skupštinskih radna tijela;
- usvaja Pravilnik o svom radu;
- usvaja Statut Bokeljske mornarice 809 i odlučuje o njegovim izmjenama i dopunama. Statut se usvaja dvotrećinskom većinom prisutnih;
- usvaja program rada, kao i izvještaje o radu Bokeljske mornarice 809;
- bira predsjednika, dva potpredsjednika i članove Upravnog odbora;
- bira Nadzorni odbor i ostale odbore;
- bira Sud sedmorice;
- bira Savjet Bokeljske mornarice 809;
- bira admirala, viceadmirala, prvog i drugog majora i tom prilikom po pravilu su ravnopravno zastupljene sve podružnice Bokeljske mornarice 809;
- odlučuje o imenovanju počasnog admirala, počasnih oficira i počasnih članova;
- odlučuje o dodjeli povelja i medalja na prijedlog podružnica, Upravnog odbora ili Admiralata;
- usvaja tekst i izgled povelje i medalje;
- odlučuje o iznosu članarine za sve kategorije članstva;
- daje saglasnosti za formiranje podružnica Bokeljske mornarice 809;
- donosi odluku o prestanku rada.

Član 25.

Upravni odbor Bokeljske mornarice 809. sastoji se od: predsjednika, dva potpredsjednika, admirala, sekretara i predsjednika svih podružnica.

Član 26.

Upravni odbor se bira na period od četiri godine.

Članovi Upravnog odbora mogu biti ponovo birani.

Član 27.

Predsjednik Upravnog odbora:

- punopravno zastupa i predstavlja Bokeljsku mornaricu 809;
- rukovodi sjednicama Upravnog odbora;
- može izuzetno prenijeti svoje ovlasti na potpredsjednike, kojih ima dva, a oni su po pravilu iz drugih podružnica;
- učestvuje u radu Admiralata sa pravom odlučivanja;
- stara se o sprovođenju odluka i zaključaka Skupštine Bokeljske mornarice 809, Savjeta i drugih odbora;
- predlaže imenovanje i razriješenje sekretara Bokeljske mornarice 809;
- izuzetno predlaže mornare podoficire i oficire Bokeljske mornarice 809. u zvanja i činove;
- predlaže kandidate za povelju, medalje, kao i kandidate za počasne članove i počasne oficire.

Član 28.

Upravni odbor Bokeljske mornarice 809. obavlja sljedeće poslove:

- usvaja Poslovnik o svom radu;
- imenuje Sekretara na prijedlog predsjednika;
- imenuje članove pomagače;
- sprovodi Odluke i zaključke Skupštine;
- priprema materijale za sjednicu Skupštine;
- na prijedlog Admiralata predlaže Skupštini razriješenje i imenovanje admirala, viceadmirala, prvog i drugog majora;

- predlaže Skupštini počasne i zaslužne članove, a na predlog Admiralata predlaže Skupštini počasne podoficire i oficire;

- predlaže Skupštini članove za povelje i medalje;

- donosi Odluku o pitanjima za funkcionisanje Bokeljske mornarice 809;

- donosi odluku o profesionalizaciji ili nadoknadama pojedinim članovima;

- predlaže izmjene i dopune Statuta;

- koordinira rad podružnica i Admiralata;

- sa Admiralatom usvaja Pravilnik o odori, činovima i nastupima aktivnog sastava Bokeljske mornarice 809.

Član 29.

Sekretar Bokeljske mornarice 809. je lice koje vodi zapisnike Skupštine, Upravnog odbora, Admiralata, Suda sedmorice i raznih odbora.

Po odlukama Predsjednika Upravnog odbora stara se o svim administrativnim i finansijskim poslovima.

Član 30.

Admiralat sačinjavaju admiral, viceadmiral, predsjednik Upravnog odbora, prvi i drugi Major, komandiri odreda podružnica, ađutant admirala i kolovođa Glavnog odreda.

Ceremonijal-majstor učestvuje u radu Admiralata.

U slučaju kumulacije više funkcija u jednoj osobi, članovi Admiralata su odgovarajući zamjenici.

Za vrijeme sjednica Admiralata zapisnik vodi sekretar Bokeljske mornarice.

Admiralat obavlja sve poslove koji su u vezi sa aktivnim sastavom Bokeljske mornarice, te one poslove koje odredi Skupština.

Sa Upravnim odborom Admiralat predlaže Skupštini Pravilnik o odori, činovima i nastupima aktivnog sastava Bokeljske mornarice 809.

Član 31.

Mali admiral je funkcija na koju se imenuje kandidat podružnica Bokeljske mornarice 809. starosti od 7. do navršene 12. godine života, a simbolizuje podmlađivanje i napredak Bokeljske mornarice.

Mali admiral se bira na sjednici Admiralata, 13. januara svake godine, vodeći računa o pravilnoj zastupljenosti podružnica, a mandat traje jednu godinu dana.

Mali admiral stupa na dužnost svake godine 27. februara, nakon izgovorenih Loda, od kada učestvuje u nastupima Glavnog odreda Bokeljske mornarice 809, kao i u nastupima admiral a viceadmirala.

Član 32.

Admiralat sa Upravnim odborom donosi Pravilnik o odori, činovima i nastupima aktivnog sastava Bokeljske mornarice, kao i:

- odlučuje o broju podoficira i oficira;
- odlučuje o vanrednim nastupima Glavnog odreda;
- odlučuje o nastupima podružnica;
- donosi program rada koji proizilazi iz opšteg programa rada Bokeljske mornarice 809;
- imenuje i razriješava: mornare, podoficire i oficire, zaključno sa činom prvog kapetana.
- imenuje ceremonijal-majstora;
- na prijedlog podružnica imenuje komandire odreda podružnica;
- imenuje i razriješava ađutanta Bokeljske mornarice 809.

Imenovanim mornarima podoficirima i oficirima i licima u zvanju, izdaje se pismeno rješenje.

Član 33.

Ađutant prati admirala u nastupima Glavnog odreda, a naročito kada u drugim prilikama javno zastupa Bokeljsku mornaricu 809.

Ađutant vodi imenik mornara, podoficira i oficira sa podacima o mjestu zaposlenja, adresama i telefonima.

Ađutant vodi posebnu knjigu u kojoj su zabilježeni svi podoficiri i oficiri koji su uzeli učešća tokom godine, uz opis obavljenog nastupa.

U saradnji sa komandirima odreda podružnica brine o pravovremenim dostavama poziva mornarima podoficirima i oficirima za svaki nastup.

Član 34.

Zajedničke sjednice Upravnog odbora i Admiralata se održavaju prilikom donošenja Odluka, a koje se tiču rada Upravnog odbora i rada Admiralata, kao i prilikom:

- donošenja prijedloga o prihvatanju novoformiranih podružnica;
- donošenja prijedloga o visini članarine i njenoj raspodjeli;
- donošenja prijedloga za izmjenu i dopunu Statuta;
- donošenja prijedloga o dodjeli povelja i medalja;
- donošenja prijedloga za počasne članove i počasne oficire Bokeljske mornarice 809;
- donošenja prijedloga za tekst i izgled povelje i medalje;
- donošenja prijedloga Skupštini za unapređenje članova aktivnog sastava Bokeljske mornarice 809. u čin admirala i vice-admirala;

– donošenja prijedloga o imenovanju u počasni čin admiralat ili viceadmirala.

Zajedničke sjednice se održavaju i na poziv Predsjednika ili Admirala.

Član 35.

Glavni Odred Bokeljske mornarice 809. čine Admiralat i odredi podružnica Bokeljske mornarice 809.

Glavnim odredom komanduje prvi major Bokeljske mornarice 809, a odredom podružnice komandir odreda.

Mandat svih članova Glavnog odreda traje 4 godine, i mogu biti ponovo birani.

Glavni odred nastupa u skladu sa Pravilnikom o odori, činovima i nastupima aktivnog sastava Bokeljske mornarice 809.

Prilikom nastupa Glavnog odreda Bokeljske mornarice 809. u sastavu odreda mogu nastupiti i počasni admirali, viceadmirali i počasni oficiri Bokeljske mornarice 809. u odorama.

Član 36.

Glavni odred Bokeljske mornarice 809. nastupa na svečanostima sv. Tripuna i na Dan Bokeljske mornarice u Kotoru na sljedeći način:

- 13. januar : *Izbor Malog admirala*. Na ovaj dan, tzv. „karike“ (ital. incaricare – zadužiti), Admiralat Bokeljske mornarice 809. tradicionalno bira Malog admirala.
- 27. januar : *Lode*. Tačno u 12 sati, prigodom uzdizanja zastave Svetog Tripuna, Mali admiral sa lođe katedrale izgovara Lode (lat. *loudes* – pohvale), pohvalni govor Sv. Tripunu. Pored Malog admirala sudjeluju ađutant, poručnik i 8 mornara u nošnjama (Kotorska podružnica po tradiciji).
- 2. februar : *Svečana večernja misa i kađenje svetih moći* (kod kađenja učestvuju po 6 građana katoličke i pravoslavne vjeroispovjesti). Sudjeluje 6 mornara (iz Kotora)

u nošnjama, od kojih četvorica iz relikvijarija prenose „Palket“ sa relikvijama (rukama i nogama) svetaca, i dva mornara sa halebardama koji čuvaju moći. Za vrijeme svečane večernje mise kopljanici drže počasnu stražu.

3. februar : *Tripundan*. Po dva kopljanika drže počasnu stražu pored relikvija u 10 i 18 sati (Kotorska podružnica, tradicionalno). Na procesiji u čast Sv. Tripuna učestvuje Glavni odred po protokolu: Odred podružnice Kotor sa gradskom muzikom Kotor dočekuje odred podružnice Tivat sa gradskom muzikom iz Tivta i odred podružnice Herceg Novi, ispred Glavnih gradskih vrata. Zajednički dolaze do Doma Bokeljske mornarice 809, gdje se formira Glavni odred Mornarice i podnosi raport viceadmiralu. Tako formirani Glavni odred, uz pratnju gradskih muzika Kotora i Tivta, obilazi grad, dolaskom na trg ispred katedrale Sv. Tripuna, postrojava se naspram južnog zvonika, podnosi se raport admiralu, nakon čega se igra tradicionalno kolo Bokeljske mornarice 809, u koje na završetku ulaze: admirali, ađutant, barjaktari sa zastavama, biskup, gradonačelnik i eventualno neki visoki gost. Po završetku mise kompletan Glavni odred učestvuje u procesiji, ulicama i trgovima grada, a 8 mornara iz odreda nose moći svetaca (Palket) uz pratnju dva kopljanika iz Tivta, a druga dva iz Kotora prate zastave.

25. jun : *Svečana akademija*. Uoči Dana Bokeljske mornarice, 26. juna (datum prvog izdatog Statuta iz 1463. godine) održava se Svečana akademija Bokeljske mornarice 809, sa prigodnim programom.

26. jun : *Dan Bokeljske mornarice 809*. Ispred Doma Bokeljske mornarice nastupa Glavni odred, formiran od podružnica Kotor, Tivat i Herceg Novi. Podnosi se raport viceadmiralu, nakon čega odred ide ulicama grada, izlazi van zidina i dolazi do Glavnih gradskih

vrata, gdje se postrojava. Podnosi se raport admiralu Bokeljske mornarice 809, a gradonačelnik Kotora predaje mu ključeve grada, kao simbol vlasti i čuvanja grada (tradicija iz srednjeg vijeka, kada je Venecija admiralu predavala ključeve grada da brani i čuva grad tri dana, u znak priznanja Mornarici). Nakon ove ceremonije, ulazi se u grad i na Trgu od oružja igra tradicionalno kolo Bokeljske mornarice, a na završetku u kolo ulaze admirali, ađutant, barjaktari sa zastavama, gradonačelnik i eventualno neki visoki gost.

Glavni odred Bokeljske mornarice 809. može da nastupi u nekim posebnim prilikama na poziv: državnih, kulturnih i tradicionalnih institucija iz Crne Gore ili iz inostranstva, lokalne uprave ili podružnice ili na poziv drugih institucija, uz odobrenje Admirallata.

Član 37.

Činovi oficira Bokeljske mornarice 809 su:

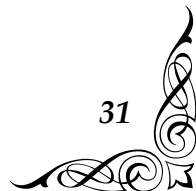
- admiral;
- viceadmiral;
- prvi i drugi major;
- prvi i drugi kapetan;
- prvi poručnik i poručnik;

Činovi podoficira Bokeljske mornarice su:

- vodnik;
- mlađi vodnik;

Zvanja u aktivnom sastavu Bokeljske mornarice 809. su:

- glavni barjaktar i njegovi zamjenici;
- glavni kolovođa i zamjenici i zadnji od kola i njegovi zamjenici, koji se po pravilu biraju iz različitih podružnica;
- ceremonijal-majstor;
- Mali admiral Bokeljske mornarice 809.

Član 38.

Sjednicama na kojima su prisutni članovi Glavnog odreda Bokeljske mornarice 809, predsjedava Admiral, a u njegovoj odsutnosti oficir sa najvišim činom.

Sjednice su po pravilu iz djelokruga priprema nastupa Glavnog odreda, te pitanja koja bliže određuju izgled i rad Glavnog odreda.

Član 39.

Nadzorni odbor sastoji se od tri člana i tri zamjenika.

Članovi Nadzornog odbora nadziru rad Bokeljske mornarice 809. i njenih organa, a posebno finansijsko-materijalno poslovanje.

Odbor je dužan najmanje jedan put godišnje pregledati poslovanje i podnijeti pismeni izvještaj Upravnom odboru i Skupštini Bokeljske mornarice 809. prilikom njenog redovnog zasjedanja.

Član 40.

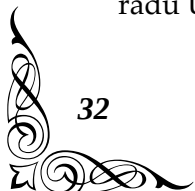
Skupština Bokeljske mornarice 809. može formirati i druge odbore, koji mogu biti stalni ili privremeni.

Stalni odbori su:

- Odbor za njegovanje pomorskih, kulturnih i umjetničkih tradicija Bokeljske mornarice 809;
- Odbor za rad sa podmlatkom Bokeljske mornarice 809. (djelovanje u školstvu).

Privremeni odbori se zasnivaju prema potrebi radi rješavanja posebnih zadataka.

Odbor donosi Pravilnik o radu tog odbora, i bira predsjednika koji rukovodi radom. Odbor podnosi izvještaj o svom radu Upravnom odboru

Član 41.

Sud Sedmorice rješava sve sporove nastale u Bokeljskoj mornarici 809, kao i Žalbe i prigovore pojedinih članova zbog nepravilne primjene Statuta.

Sud Sedmorice se sastoji od: admirala, vice admirala, prvog majora, predsjednika Upravnog odbora, te predsjednika podružnica Kotor, Tivat i Herceg Novi.

Rješenja Suda sedmorice su punovažna i konačna.

Zapisnik sa zasjedanja Suda sedmorice vodi sekretar Bokeljske mornarice 809.

VII. SAVJET BOKELJSKE MORNARICE 809.

Član 42.

Savjet Bokeljske mornarice 809 čine svi počasni admirali i viceadmirali, predstavnik Ministarstva kulture Crne Gore, predstavnik Ratne mornarice Crne Gore, po jedan predstavnik CANU i DANU, predstavnik Matice crnogorske, predstavnik Opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi, predstavnik Biskupskog ordinarijata Kotor, po jedan predstavnik centara za kulturu ovih opština, po jedan predstavnik lokalnih medija, po jedan predstavnik gradskih muzika Kotor i Herceg Novi i predstavnik GPD Tivat, predstavnik sindikata pomoraca, predstavnik Istorijskog arhiva, predstavnik Pomorskog muzeja Crne Gore, predstavnik Pomorske škole Kotor, predstavnik Fakulteta za pomorstvo Kotor, predstavnik Zavoda za zaštitu spomenika kulture Kotor, po jedan predstavnik Udruženja pomorskih kapetana i Udruženja pomorskih strojara i predstavnik Lučke kapetanije Kotor i po jedan predstavnik drugih kulturnih, istorijskih i pomoračkih organizacija iz Crne Gore i okruženja.

Član 43.

Savjet Bokeljske mornarice 809. se sastaje po potrebi, a najmanje jednom godišnje, na poziv predsjednika Upravnog

odбора Bokeljske mornarice 809, koji rukovodi radom Savjeta. U radu Savjeta učestvuju Upravni odbor i Admiralat Bokeljske mornarice 809.

Tokom rada Savjet razmatra Izvještaj o radu Bokeljske mornarice 809. za proteklu godinu i Plan aktivnosti za sljedeću godinu.

Tokom rada Savjeta se raspravlja i daju predlozi za bolje i efikasnije funkcionisanje Bokeljske mornarice 809, daju predlozi za bolju saradnju sa državnim organima, organima lokalne samouprave, školama, medijima i slično i donose se zaključci za njen uspješniji rad.

VIII. PODRUŽNICE BOKELJSKE MORNARICE 809.

Član 44.

Bokeljska mornarica 809. radi ostvarivanja svojih ciljeva i izvršavanja zadataka okuplja članstvo u podružnicama.

Podružnice se osnivaju na području opština Boke Kotor-ske, izuzetno van njenih granica, a po davanju saglasnosti Skupštine Bokeljske mornarice.

Podružnice na svojoj Skupštini biraju upravu koja se sastoji od predsjednika, potpredsjednika, sekretara, blagajnika, domaćina, komandira i barjaktara.

Podružnice mogu imati i svoja znamenja zastave i druge detalje koji ih čine prepoznatljivim u tradicionalno istorijskom smislu.

Član 45.

Podružnice od svojih članova mogu formirati Odred, u skladu sa Pravilnikom o odori, činovima i nastupu aktivnog sastava Bokeljske mornarice 809.

Za formiranje Odreda potrebno je najmanje 10 mornara i komandir Odreda.

Ukoliko podružnica Bokeljske mornarice 809. nema svoje aktivne članove, tada se naziva pridružena i učestvuje u radu Bokeljske mornarice 809.

U skladu sa svojim mogućnostima, podružnice mogu da formiraju ženski sastav podružnice, koji u tradicionalnim bokeljskim nošnjama sudjeluje u nastupima Bokeljske mornarice 809. po odluci Admiralata ili Upravnog odbora, a u skladu sa Pravilnikom.

Član 46.

Podružnice su samostalne u svom radu i obavezuju se da svoje aktivnosti usaglašavaju između sebe unutar tijela Bokeljske mornarice 809.

Podružnice imaju svoje Statute koji moraju biti u skladu sa odredbama ovog Statuta i drugim pravilnicima Bokeljske mornarice 809.

Rad uprave podružnice odvija se prema Poslovniku kojeg donosi uprava podružnice, a potvrđuje Upravni odbor Bokeljske mornarice 809.

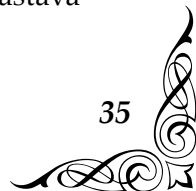
Za vrijeme sjednice vodi se zapisnik koji se u jednom primjerku dostavlja sekretaru Bokeljske mornarice 809.

Podružnice imaju svojstvo pravnog lica i moraju biti registrovane kod nadležnog republičkog organa.

Član 47.

Pored učestvovanja u nastupima Glavnog odreda Bokeljske mornarice 809, podružnice mogu slaviti i obilježavati datume iz svoje pomorske prošlosti, druge značajne datume svojih opština, koje usvoji Skupština podružnice, a prihvati Admiralat i Upravni odbor.

Odredi aktivnog sastava podružnica u prigodnim svečanostima mogu u svom mjestu nastupati samostalno, a u skladu sa Pravilnikom o odori, činovima i nastupima aktivnog sastava Bokeljske mornarice 809, uz dozvolu Admiralata.

Član 48.

U posebno svečanim prilikama, kada je pozvana podružnica Bokeljske mornarice 809, ista se može odazvati i bez prisustva čitavog odreda i bez protokola, sa manjom grupom mornara i oficira u nošnjama, za što je potrebna saglasnost Admiralata, a za disciplinu grupe odgovara prisutan oficir koji ima najveći čin.

Član 49.

Zastava Odreda podružnice Bokeljske mornarice 809 je ista kao i Glavnog odreda Bokeljske mornarice 809. Na jednoj traci je ispisano: Bokeljska mornarica 809, a na drugoj: Podružnica i njeno sjedište.

Podružnica može imati i drugačiju zastavu, ako je na Skupštini podružnice donesena takva odluka.

IX. NAGRADE I PRIZNANJA

Član 50.

Bokeljska mornarica 809. dodjeljuje:

- povelje;
- medalje.

Inicijativu za dodjelu priznanja: povelje i medalje pokreću podružnice svojim predlogom upućenog Upravnom odboru i Admiralatu na daljnji postupak dodjele, tj. Skupštini Bokeljske mornarice 809.

Članovima koji su navršili 10, 30 ili 50 godina članstva u Bokeljskoj mornarici 809. pripada jubilara plaketa, o čemu se staraju podružnice ili pridružene podružnice.

Prijedlog za tekst i izgled povelje i medalje donosi na zajedničkoj sjednici Upravni odbor i Admiralat.

X. MATERIJALNO-FINANSIJSKA SREDSTVA BOKELJSKE MORNARICE 809.

Član 51.

Materijalno-finansijska sredstva Bokeljske mornarice 809. proističu iz: doprinosa od članarine, dobrovoljnih priloga, finansijskih subvencija, ostavštine, kamata na uloge, dividendi, zakupnine i na drugi zakonom dozvoljen način.

Bokeljska mornarica 809. može obavljati privrednu djelatnost pod uslovima propisanim članom 29. Zakona o nevladinim organizacijama.

Član 52.

U slučaju prestanka rada Bokeljske mornarice 809, njena imovina će se raspodjeliti podružnicama koje je formiraju.

Član 53.

Organizacija i rad Bokeljske mornarice 809. uskladiće se sa odredbama ovog Statuta u roku od 6 mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

U istom roku podružnice Bokeljske mornarice 809. će uskladiti svoje Statute sa odredbama ovog Statuta.

Član 54.

Stupanjem na snagu ovog Statuta prestaje da važi Statut Bokeljske mornarice 809. usvojen na Skupštini 13.11.2004. godine.

Član 55.

Tumačenje odredaba ovog Statuta i drugih pravilnika daje Upravni odbor Bokeljske mornarice.

Član 56.

Ovaj Statut stupa na snagu danom usvajanja na Skupštini Bokeljske mornarice 809.

Kotor, 9.4.2011. g.

Skupština
Bokeljske mornarice 809.

Kolo sv. Tripuna

*Dan Odvjetnika Kotorskog
Braćo, veselo slavimo,
Društva staroga pomorskog
Slavno načelo slijedimo;
Igru začnimo stogodnu,
Pjesmu pjevajmo narodnu:*

*Mornarica davna
Nek se dično ponovi,
I svečanost slavna
U radosni dan ovi,
Dakle, braćo, složno
U ljubav se združimo,
Svi skupa pobožno
Svete moći slavimo:*

*Uljezimo – svi u kolo,
Rukama ruke pružimo,
Pokažimo – svim okolo
Da slogu bratsku vriježimo:
Potordimo – uz prigodu
I mi kô naši djedovi,
Da u rodu – ne zaludu,
Jedne smo majke sinovi.*

*Po narodnome od'jelu
I po sjajnome oružju,
Ali najveće po djelu
Izgled budimo okružju
Vazda združeni u slogu
Hvale pjevajmo svi Bogu:*

*Jošter, braćo, složno
Mučeniku TRIPUNU
Pjevajmo pobožno
Pjesmu hvala potpunu:
A na mnogo ljeta
Mornarica živjela,
Nje zadaća sveta
Blagim plodom uspjela!*

*Svi zajedno – svi u kolo
Rukama ruke stisnimo
Potvrdimo – svim okolo
Da slogu bratsku ljubimo;
Naslijedujmo – to načelo
Što daše nama djedovi,
A Bog će dat' – da veselo
Slijedit' nas budu sinovi.*

Himna sv. Tripunu

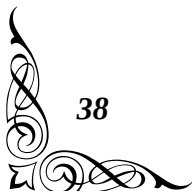
*Slavimo pojkam' uzor-mučenika
Krstove vjere hrabrog pobornika
Umom i srcem pjevajmo mu davna
Djela preslavna.*

*Nit malaksava s Decijeva gnjeva,
B'jes mu prezire, varkam' odoljeva,
Junački borac grozne muke snaša
Bogu prinaša.*

*Kô bujni vrutak on opojen vjerom,
Revnošću prožet, munjevitim smjerom,
Zvučno prodire, srca svaja divlja
Zločesta življa.*

*Tripune slavni, odvjetniče možni,
Taj nam isprosi vrli duh pobožni,
Paklene soladaj pogibeljne niti
V'jekom nas štiti.*

*Bud' slava Onom, čast i dika velja,
Koj' sa nebeskog uzoritog s'jela
Sv'jetom upravlja u božanskom svojstvu,
Jedin u Trojstvu. Amen.*

Kolo „Sv. Tripuna“ ^{*)}

Allegretto.

Za glasovir preradio: A. R. Homen.

The musical score is written for piano and consists of seven systems of staves. The first system begins with a treble and bass clef, a key signature of one sharp (F#), and a 6/8 time signature. The tempo is marked 'Allegretto.' and the dynamics start with 'mf'. The melody in the treble clef features eighth and sixteenth notes, while the bass clef provides a harmonic accompaniment with chords and eighth notes. The second system continues the melody and accompaniment. The third system introduces a 'tr.' (trill) in the treble clef. The fourth system is marked 'Trio.' and 'f' (forte), with a change in the bass clef accompaniment to a more rhythmic pattern. The fifth system continues the Trio section with a 'tr.' in the treble. The sixth and seventh systems conclude the piece with a final cadence in the treble and sustained chords in the bass.

^{*)} Opaska: Kompozitor „Kola“ nepoznat. — Umnožavanje zabranjeno.

Himna „Sv. Tripunu“ *)

Za glasovir udesio: A. R. Homen.

Maestoso

Glas

Glasovir

Orqulje

riten. molto ten.

riten. ten.

Sla-vi - mo poj-kam u zor-mu-će-ni-ka Kr-s-to-re vje-re

hrab-rog po-bor-ni-ka U-mom i sr-cem pje-vaj-mo mu-dav-na

Dje - la pre slar — na. A — — — — men.

The musical score is written for voice and piano. The vocal part is on a single staff, and the piano accompaniment is on two staves (treble and bass clef). The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is common time (C). The tempo/mood is marked 'Maestoso'. The score is divided into three systems. The first system contains the first line of the hymn. The second system contains the second line. The third system contains the third line, which includes a double bar line and a repeat sign. Dynamics include 'f' (forte) and 'riten. molto ten.' (ritardando, molto tenuto). The lyrics are in Croatian and are written below the vocal staff.

*) Opaska: Napjev od nepoznatog kompozitora; Narod pjeva prvi dio jednoglasno — a drugi dio 2 i 3 glasno.

